

Manuel Duque, l'abstracció viva

T eltemps.cat/delesarts/5116/manuel-duque-labstraccio-viva

- [Portada](#)
- [Articles](#)

[Publicitat](#)

Art

L'exposició té com a principal objectiu permetre als espectadors de fer-se una idea alhora específica i panoràmica d'una trajectòria i una obra que van ser homogènies des de l'evolució, el tempteig constant, la recerca i, en última instància, la diversitat

Per [Pere Antoni Pons](#)

25.09.2018

Sense títol, 1958. Tinta sobre paper | Manuel Duque

Segueix-nos a Facebook per assabentar-te dels nostres darrers reportatges

Potser perquè ens agrada creure que la cultura i l'art funcionen més racionalment i amb més justícia que les altres esferes de la vida, tenim tendència a creure que allò que hem convingut a anomenar el **cànon artístic** –i el mateix val per als cànons literari, musical, cinematogràfic...– l'ocupen aquells creadors que, en efecte, són els que tenen una obra

més personal, consistent, singular i valuosa. Les coses no són tan senzilles, naturalment. Només els ingenus ignoren que, en el procés de confecció d'un cànon, pesa tant el talent dels artistes i la qualitat de les obres com la casualitat, la sort i tota mena d'interessos i de circumstàncies extrartístics.

Manuel Duque. De la llum al món

Fundació Vila Casas.

Espais Volart. C/ Ausiàs March, 22

Fins al 30 de desembre

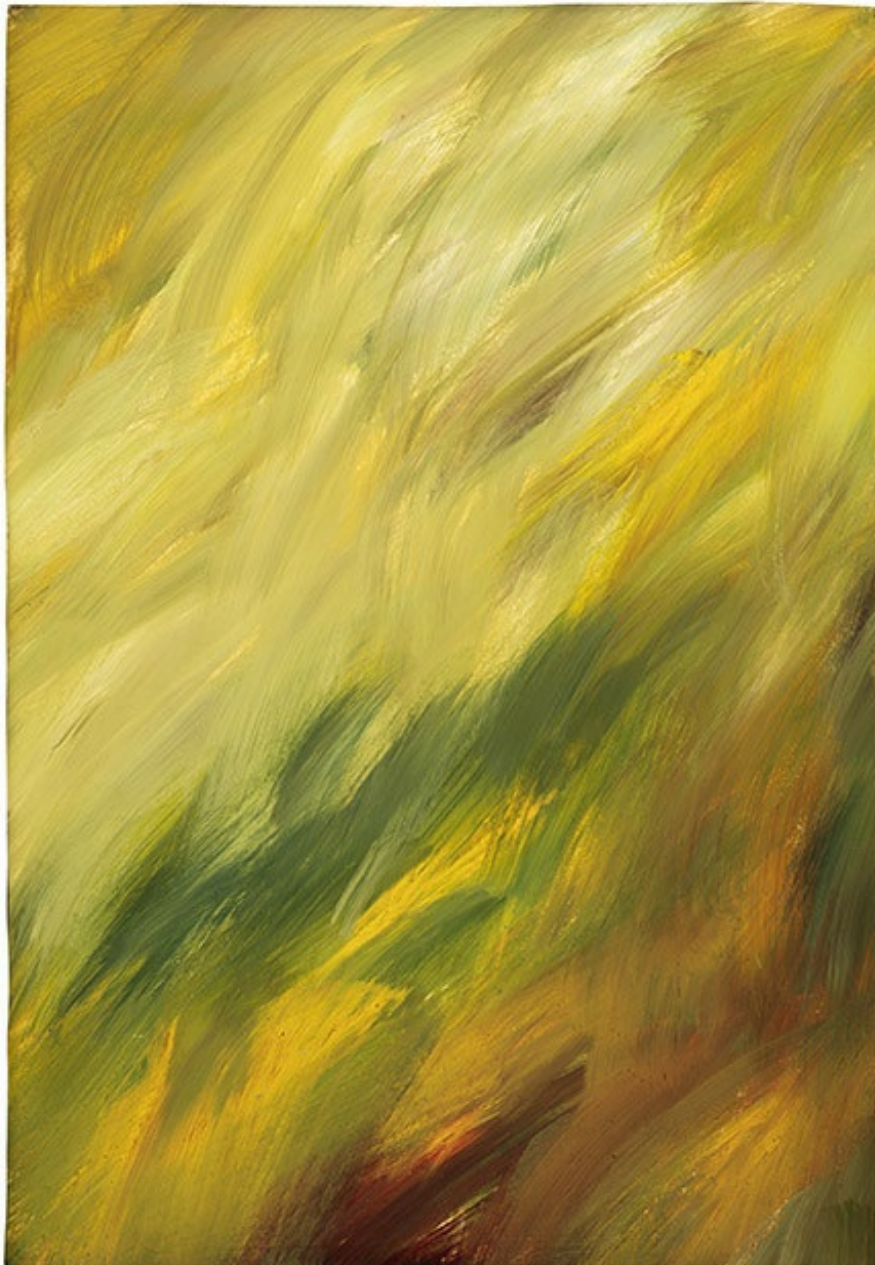
Manuel Duque, nascut el 1919 a Nerva (Huelva) però establert a **Sabadell** als vint-i-pocs anys, va anar al lloc adequat en el moment oportú per mirar de convertir-se en un artista potent i reconegut. Va arribar al París de la dècada dels 50, en plena eclosió de l'informalisme dels **Soulages, Riopelle, Mathieu, Zao Wou-Ki** i companyia, i en ple aterratge europeu de la influència de l'expressionisme abstracte nord-americà. Duque va participar del fervor genesíac, neguitós i alliberador per la pintura abstracta que va marcar aquella època, i fins i tot va agradar prou a les persones idònies (el crític **Julien Alvard**) per participar en exposicions col·lectives on figuraven noms avui tan canònics com **Jean Fautrier, Mark Tobey, Pierre Alechinsky, Jean Dubuffet, Francis Bacon** i **Henri Michaux**.

Sense títol, 1960. Tinta sobre paper @ Manuel Duque

Per les raons que sigui, però, Duque no va acabar de consolidar-se a París i, al cap de pocs anys, va retornar a Sabadell, on va continuar pintant i evolucionant com a artista, tot i que cada cop va fer-ho més lluny dels focus i des dels marges. Com que va donar classes, va marcar tota una generació de joves artistes sabadellencs. Cap al final de la seva vida, fins i tot va fer una important exposició al **MACBA**. Però quan va morir el 1998, a l'edat de setanta-nou anys, **la seva figura va caure en l'oblit pertot arreu excepte al seu Sabadell natal**, i avui la seva obra és poc present als museus de Catalunya.

La **Fundació Vila Casas**, coherent amb les seves dues línies expositives de donar joc a joves artistes emergents, d'una banda, i de recuperar figures oblidades o bandejades, de l'altra, ha preparat ara una selectiva però prou completa exposició de Manuel Duque. La mostra té com a principal objectiu permetre als espectadors que no saben res ni sobre l'artista ni sobre la seva obra de fer-se una idea alhora específica i panoràmica d'una trajectòria i una obra que van ser homogènies des de l'evolució, el templeig constant, la recerca i, en última instància, la diversitat.

Sense títol, 1980. Oli sobre cartó @ Manuel Duque

És en relació a aquesta voluntat de presentar d'una manera clara, ordenada i entenedora l'obra de Duque que té sentit l'opció de la comissària **Imma Prieto** de mostrar les obres de l'artista agrupant-les, no ja només per sèries, sinó com si formessin conjunts. Vull dir que, tot i que són unes obres que van ser concebudes i creades com a peces úniques i autònomes, aquí es presenten tan juntes que gairebé és com si fossin parts de políptics. La idea, ja ho he dit, té la virtut de clarificar les diferents fases creatives de Duque: els claroscurs de negres, de grisos i de blancs que són alhora rotunds i evanescents; les tints xineses fetes amb traços i taques a vegades nerviosos i frenètics, a vegades espectrals, ocasionalment extàtics i sempre expressius; els matolls d'abstraccions agitatedes i cromàticament contrastades; les acumulacions de verds i de grocs que fan pensar en una natura que no és vista des de fora sinó que és viscuda des de dins... **És una proposta expositiva que emfatitza la coherència i el pacient esperit indagador de Duque davant els ulls dels espectadors.**

Pintor abstracte radical, en el sentit que en la seva relació artística amb la realitat no hi

interferia ni el més mínim afany de representació, Duque feia una pintura que ell mateix va qualificar d'idealista perquè no s'abeurava de la realitat del món ni tampoc tenia correspondència amb la seva realitat íntima. Tal com recorda un dels interessants textos del catàleg, el mateix Duque va confessar algun cop: **“No he volgut explicar res, sols m’he cenyit a l’emoció”**. Per acarar la pintura de Duque, és útil tenir en compte aquella màxima de **Mark Rotkho** segons la qual “la pintura no és la reproducció d’una experiència, sinó que és una experiència”.

Sense titol, 1981. Oli sobre tela @ Manuel Duque

Aquesta frase no implica una reivindicació de la pintura com a fenomen estrictament –i inofensivament– estètic. És més aviat una declaració de principis que pretén reforçar i donar poder a l'art com una realitat de naturalesa autònoma, pròpia i intransferible. És amb aquest esperit, diria, que Duque va pintar tota la vida. Més enllà de les tècniques i els materials usats (anilina, guaix i/o tinta damunt paper, o oli damunt cartró, o oli damunt tela), les seves obres tenen en comú el fet d'haver estat creades **amb la voluntat de convocar damunt el suport unes realitats plàstiques que es valguin per elles mateixes**, que no requereixin filigranes interpretatives ni cap recolzament extern per interpel·lar l'espectador i captar-lo sensorialment. Una altra frase de l'artista repescada també del catàleg ajudarà a

entendre-ho millor: “Mai no he volgut significar res, quan he fet una línia. Només buscava que aquesta línia fos viva pel traç. Això és el que m’interessava, un traç que estigués viu i no pas el que expliqués”.

Aquesta preeminència de la vida de l’obra d’art per sobre del discurs pot donar resultats sorprenentment diversos. És el que passa en la pintura de Duque, en la qual conviuen obres hipnòtiques i immersives amb altres que són d’unes formes i d’un colorisme més vius i tumultuosos. Val la pena remarcar que, a pesar de la coincidència en el temps i en les afinitats més bàsiques, la pintura de Duque no té gairebé cap dels atributs que solen penjar-se a l’informalisme (la gravetat, la passió matèrica, la riquesa textural) ni a l’expressionisme abstracte (l’ambició testosterònica i descomunal, un sentit espectacular de l’èpica). De formats mitjans, fins i tot les obres més aparentment brutes, caòtiques i exaltades de Duque transmeten una impressió de control, d’aspiració de pau, de vitalitat fructíferament canalitzada.

Sense titol, 1956. Gouache i tinta sobre paper @ Manuel Duque

Més enllà dels gustos, els interessos i les predileccions dels espectadors que la visitin, no hi ha dubte que l’exposició **Manuel Duque. De la llum al món** compleix amb escreix el propòsit de rescatar l’artista de l’oblit.

Subscriu-te a El Temps i tindràs accés il·limitat a tots els continguts.

Atenció: com la majoria de webs, utilitzem cookies (galetes), tant pròpies com de tercers, per a recopilar informació estadística de la vostra navegació i oferir-vos un servei personalitzat. Si continueu navegant, considerem que n'accepteu l'ús. [Més informació](#)